

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 28.01.1987, sp. zn. 1 Tz 46/86, ECLI:CZ:NS:1987:1.TZ.46.1986.1

Číslo: 29/1988

Právní věta: Lživé obvinění jiného z trestného činu ve smyslu § 174 tr. zák. musí směřovat vůči určité osobě. Není třeba, aby tato osoba byla označena jménem. Postačí, jestliže je individualizována uvedením takových okolností, z nichž lze spolehlivě dovodit, o kterou osobu jde.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 28.01.1987

Spisová značka: 1 Tz 46/86

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Křivé obvinění

Předpisy: 140/1961 Sb. § 174

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 29

Lživé obvinění jiného z trestného činu ve smyslu § 174 tr. zák. musí směřovat vůči určité osobě. Není třeba, aby tato osoba byla označena jménem. Postačí, jestliže je individualizována uvedením takových okolností, z nichž lze spolehlivě dovodit, o kterou osobu jde.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 28. ledna 1987 sp. zn. [1 Tz 46/86.](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil usnesení okresního prokurátora v Kolíně ze

16. 1. 1986 sp. zn. PV 375/85. Okresnímu prokurátorovi v Kolíně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením vyšetřovatelky okresní prokuratury v Kolíně z 12. 7. 1985 sp. zn. Vp 52/85 bylo zahájeno trestní stíhání a současně vzneseno obvinění proti K. Š. pro trestný čin křivého obvinění podle § 174 odst. 1 tr. zák. a za to, že dne 20. 5. 1982, když byl jako obviněný vyslýchán ve věznici č. 1, Praha 6-Ruzyně, vyšetřovatelem okresní správy SNB Kolín, obvinil příslušníky obvodního oddělení VB Kolín J.

Z. a Z. H., že proti němu použili dne 6. 5. 1982 fyzického násilí a tím ho donutili k doznání. Toto tvrzení opakoval též při hlavním líčení u okresního soudu v Kolíně dne 20. 7. 1982 a 21. 9. 1982, jakož i dne 18. 1. 1985 před vyšetřovatelem Inspekce náčelníka Správy Sboru národní bezpečnosti hl. lm. Prahy a Středočeského kraje. Po skončení přípravného řízení okresní prokurátor v Kolíně usnesením ze

16. 1. 1986 sp. zn. Pv 375/85 trestní stíhání obviněného zastavil podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. Rozhodnutí odůvodnil tím, že obviněný ani v jediném případě neuvedl jména příslušníků OO VB Kolín, kteří ho měli násilím nutit k doznání, a skutek, pro který bylo trestní stíhání zahájeno, není trestným činem, neboť nebyl prokázán jeho úmysl přivodit těmto osobám trestní stíhání.

Proti tomuto usnesení podal generální prokurátor ČSR v šestiměsíční lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného. Namítá v ní, že důvody, pro které okresní prokurátor rozhodl o zastavení trestního stíhání obviněného, jsou v rozporu s důkazy, které byly opatřeny jednak v průběhu trestního řízení ve věci okresního soudu v Kolíně sp. zn. 1 T 309/82 a jednak vyšetřovatelem prokuratury ve věci okresní prokuratury v Kolíně sp. zn. Pv 375/85. Především nehodnotil, že obviněný vždy jednoznačně uváděl, že k doznání své trestné činnosti byl přinucen příslušníky VB, kteří jej vyslyšeli na OO VB Kolín. Protože tato výpověď obviněného byla protokolována, nebylo pochybností, kteří příslušníci VB prováděli výslech obviněného a kteří se tedy měli dopustit proti němu násilí. Obvinění tedy směřovalo vůči určité osobě. V posuzovaném případě proto vykazuje jednání obviněného po objektivní i subjektivní stránce zákonné znaky trestného činu krivého obvinění podle § 174 odst. 1 tr. zák.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Z výsledků dosud provedeného dokazování vyplývá, že obviněný K. Š. byl v trestní věci okresního soudu v Kolíně sp. zn. 1 T 309/82 stíhán pro trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák., neboť v době od 4. 5. do 6. 5. 1982 nejméně ve třech případech vykonal soulož s nezletilou L. Č., nar. 16. 2. 1968, ač bezpečně věděl, že jí není patnáct let. K trestné činnosti byl K. Š. vyslechnut nejprve dne 6. 5. 1982 na OO VB v Kolíně a zde se k trestné činnosti doznal. Tento výslech provedli příslušníci VB J. Z. a Z. H. Na svém doznání setrval téhož dne i před vyšetřovatelem OO VB v Kolíně poté, kdy proti němu bylo vzneseno obvinění, a dne 7. 5. 1982, kdy byl vyslechnut prokurátorkou okresní prokuratury v Kolíně.

Dne 20. 5. 1982 obviněný před vyšetřovatelem VB Kolín však uvedl, že předchozí výpovědi před vyšetřovatelem i před prokurátorkou okresní prokuratury v Kolíně jsou nepravdivé a že k doznání byl donucen na OO VB v Kolíně příslušníky VB, kteří prováděli jeho výslech. Na obviněného byla poté podána okresním prokurátorem v Kolíně obžaloba pro trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák. U hlavního líčení před okresním soudem v Kolíně obviněný setrval na tvrzení, že byl k výpovědi donucen.

K postupu příslušníků OO VB Kolín byl obviněný K. Š. dne 18. 1. 1985 vyslechnut vyšetřovatelem Inspekce náčelníka Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje. Obviněný byl před výslechem řádně poučen, a to i o následcích krivého obvinění. Setrval však na svém tvrzení, že při výslechu dne 6. 5. 1982 byl bit, a proto se z obavy z dalšího bití k trestnému činu podle § 242 odst. 1 tr. zák. doznal. Usnesením Inspekce náčelníka Správy SNB hl. lm. Prahy a Středočeského kraje ze dne 10. 4. 1985 ČVS: KS-54/IN-2-85 bylo podle § 159 odst. 1 tr. ř. oznámení okresního prokurátora v Kolíně o podezření z fyzického násilí příslušníků OS SNB Kolín, spáchaného údajně den 6. 5. 1982 v odpoledních hodinách v objektu OS SNB Kolín proti předvedenému a následně vyslychanému K. Š. odloženo, neboť ve věci nejde o podezření z trestného činu a není na místě vyřídit věc jinak.

Usnesením vyšetřovatelky okresní prokuratury v Kolíně ze dne 12. července 1985 bylo zahájeno trestní stíhání a vzneseno proti K. Š. obvinění pro trestný čin křivého obvinění podle § 174 odst. 1 tr. zák. Obviněný byl dne 12. 9. 1985 k věci podrobně vyslechnut (a poučen o následcích křivého obvinění), a opět na svém původním tvrzení setrval a znovu uvedl, že při výslechu na OO VB v Kolíně byl příslušníky VB napaden a zbit; z obavy před dalším bitím se doznal ke spáchání trestného činu pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák. Obviněný podrobně popsal příslušníky, kteří ho měli být, takže nebylo pochybností o jejich totožnosti. Jako svědci pak byli vyslechnuti ppor. J. Z. a npor. Z. H., kteří obvinění K. Š. zcela popřeli.

Trestného činu křivého obvinění podle § 174 odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo jiného lživě obviní z trestného činu v úmyslu přivodit jeho trestní stíhání. Obviněný K. Š. ve svých výpovědích vždy jednoznačně uváděl, že k doznání ze spáchání trestního činu pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák. byl přinucen příslušníky VB, kteří jej ve věci vyslýchali na OO VB Kolín. Poněvadž jeho výpověď byla protokolována, nebylo pochybností, kteří příslušníci jej vyslýchali a měli se tedy násilného jednání vůči němu dopustit, takže nemohlo dojít k záměně osob. Z výpovědi obviněného sice nevyplývá, že by výslovně uvedl, že požaduje trestní stíhání uvedených příslušníků VB, avšak z opakovaných poučení, jichž se mu dostalo od předsedy senátu okresního soudu v Kolíně, vyšetřovatele Inspekce náčelníka Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje i vyšetřovatele prokuratury věděl, že se svým jednáním může dopustit trestného činu, pokud by obvinil příslušníky VB z trestné činnosti nepravdivě. Protože i přes tato poučení setrval na svých tvrzeních, lze dovodit, že byl srozuměn s tím, že příslušníkům VB trestní stíhání přivodí. Ustanovení § 174 odst. 1 tr. zák. sice vyžaduje, aby lživé obvinění směřovalo vůči určité osobě či osobám, ovšem není třeba, aby tato osoba (osoby) byla označena jménem, ale stačí uvedení takových okolností, z nichž lze spolehlivě dovodit, o kterou osobu jde. Lze tedy uzavřít, že v případě obviněného K. Š. jsou tyto okolnosti jednoznačně splněny, takže argumentace, uvedená v napadeném usnesení okresního prokurátora v Kolíně nemůže obstát a jednání obviněného, pokud bylo obvinění lživé, vykazuje zákonné znaky trestného činu křivého obvinění podle § 174 odst. 1 tr. zák.